

ב

הלכות פסח

1

תכט שאין נופלין על פניהם בכל חדש ניסן, ובו ב' סעיפים:

א (א) *שואלין בהלכות (ב) פסח קדם לפסח (ג) (ב) שלשים יום: הגה (ג) ומנהג לקנות (ד) חטים

לחלקן לעניים לצורך פסח, וכל מי שדר קציר

מגיד

2)

הנני מוכן ומזומן לקים המצוה לספר ביציאת מצרים. לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל.

יגביה הקערה שבה המצות ויאמר בקול רם הא לחמא עניא

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא

דמצרים. כל דכפין ייתי ויכול, כל דצריך ייתי

ויפסח. השתא הקא, לשנה הבאה בארעא דישראל.

השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין:

רסה

הגדה של פסח

הרב ראי'ה קוק ז"ל / הגדה של פסח

3

כל דכפין ייתי ויכול, כל דצריך ייתי ויפסח. הקו היסודי המבדיל בין ישראל לעמים הוא אור החסד, שזהו אורו הראשון של אברהם אבינו ע"ה, שממנו מופיעים קרני אורה רבים לפרטיהם, ההולכים ומתפזרים על פני כל מרחב החיים, לסמנב בצביון מיוחד, הצביון והסגנון העברי המיוחד, המופיע מאור תורת חיים ואהבה חסד.

אמנם המניעה הקדומה דחפה את הכח לצדו העליון, הוא לא יסאר מעתה בחוג צר, רק לפקת על עסק ההכרח החומרי, כ"א ע"י גילוי הכח הנשגב, שהוא תולדה נאמנה, לכח הלחץ הקדום, כשיצא למרחב יחדור הטוב אל עומק החיים לכל צדדיהם ותנאיהם, ולא יסתפק עוד במה שישביע את הרעב, מצד הכנסו בתחום חיי חבירו הטבעיים והרגשתו את ערכם ומחסורם, אבל עוד גדולה מזו, יכנס ג"כ מצד עומק טבע הטוב הנפשי, הגנוז באור נשמתו, גם למעמד הנפש הרוחנית, והמון צרכיה ומשאלותיה, ולמלאותם בכל העז האפשרי.

R' Soloveitchik

Derashot Harav

114

4)

When three strangers passed his tent, Abraham did not immediately recognize them as angels. The first request he had of them was to wash their feet, since, according to the midrash, he thought they were ערביים משתחוים לאבק רגליהם, Arabs who worshipped the dust of their feet (Rashi on Genesis 18:4). He

assumed that these strangers were like so many of his unperceiving contemporaries, who could not grasp the existence of more than what the hand could touch or the eye could see. They seemed to be simple nomads who had no vision beyond their immediate surroundings, past "the dust of their feet."

Abraham therefore requested of them: והשענו תחת העץ, "Lie down under the tree" (Genesis 18:4). Lift your eyes. Consider the organic process of growth, the mystery of life and focus beyond the treetop to the Heavens... שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה... (Isaiah 40:26) ...to the stars, to the galaxies, to the nebulae, towards the vast expanse of space.

(2)

רבן גמליאל היה אומר: כל שלא אמר שלשה
דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו, ואלו הן:

פסח. מצה ומרור:

פסח שהיו אבותינו אוכלים, בזמן שבית המקדש
היה קיים, על שום מה? על שום שפסח הקדוש
ברוך הוא, על בתי אבותינו במצרים, שנאמר:
ואמרתם זבח פסח הוא לי, אשר פסח על בתי
בני ישראל במצרים, בנגפו את מצרים ואת בתינו
הציל, ויקד העם וישתחוו.

מדבר שור

ונקדים בע"ה פשטא דקרא מה שנ"ל במש"כ: "וראיתי את הדם ופסחתי

עלכם"י, . אך מה שנראה מלשון "עד מתי אתם פסחים על שתי
הסעפים"י, נראית הכונה שמדלגים מסעיף ומחשבה זו לסעיף ומחשבה אחרת,
א"כ הנחתם היא על המחשבות הללו, של לד' לפעמים, ולפעמים לבעל
להבדיל, א"כ אין פסיחה מתיחסת על מה שיעבור עליו בדילוגו כ"א על מה
שינוח עליו.

. וכאן עשה

השי"ת לחיבת ישראל דבר גדול, שנגלה בקדושתו במקום ההוא הטמא עד
שנקבעה בכל בית מישאל קדושת מזבח להיות ראוי ג"כ להקריב קרבנות,
כדחז"ל: "שלשה מזבחות היו לאבותינו, המשקוף ושתי המזוזות"כ.

חכם מה הוא אומר? מה העדת והחקים
והמשפטים, אשר צוה יי אלהינו אתכם?

ואף אתה אמר לו כהלכות הפסח: אין מפטירין אחר
הפסח אפיקומן:

2)

חכם מה הוא אומר, מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ד' אלהינו
אתכם, אף אתה אמר לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.
החכם שואל על צורך הדינים הפרטיים והדקדוקים שבמצות, שהם בעיקר
תורה שבע"פ, כי ענין הצוואה מורה על תורה שבע"פ, כדחז"ל: המצוה זו משנה
(ברכות ה'). אמנם באמת כל ההסתעפות וההתרחבות של המצוה פועלת היא
התכלית והכונה כמו עצם המצוה, ועי"ז שמתעמלים ת"ח בדקדוקי מצותי של
תורה, ונושאים ונותנים בבירור כל פרטיהם, חודר ומורגש טעם המצות בפי האומה
בכללה, וכן כל רבויי ההלכות ודקדוקי המצות מחזקים יותר ויותר את רושם המצות,
כמו גוף המצוה. אשר על כן גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, כד' מוהר"ל מפראג
ד"ל. שזהו גדלו של התלמוד בעצמו, שהמצות צריכות הן לרבוי התלמוד, והוא

בעצמו מוסיף לבסס את אהבת השי"ת, המתגלה באהבת המצות ושמירת פרטי
מעשיהן. ועל כן אמר לו: כהלכות הפסח העקריות, של כל סדר הקרבנות ואכילתו,
כן מה שאין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, כדי שישאר טעם פסח בפי, פועל
הוא לקבוע את כל הרושם והטעם של המצוה.

1)

רסט

הגדה של פסח

מַעֲשֵׂה בְרָבִי אֱלִיעֶזֶר וְרָבִי יְהוֹשֻעַ וְרָבִי אֶלְעָזָר בֶּן-עֲזַרְיָה וְרָבִי
עֲקִיבָא וְרָבִי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּבֵנֵי בֶרֶק. וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת
מִצְרַיִם כָּל-אוֹתוֹ הַלֵּילָה עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ
הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שְׁחִרְיָת:

(2)

בבני ברק, בכתובות קי"א "רמי בר יחזקאל איקלע לבני-ברק, חזנהו להנהו
עיזי דקאכלן תותי תאיני, וקנטיף דובשא מתאיני, וחלבא טייף מיניהו ומיערב בהדי
הדדי, אמר היינו זבת חלב ודבש", וכשהיו בבני-ברק הכירו יותר מעלת ארץ
ישראל, והרבו לספר בטובת ד' על הטובה אשר הכירוה עתה בהשגחת ד' בה
שלמעלה מערך האנושי.

(3)

רמי בר יחזקאל
כנאור קי"א:

רמי בר יחזקאל איקלע לבני ברק חזנהו להנהו עיזי דקאכלן תותי תאיני
וקנטיף דובשא מתאיני וחלבא טייף מיניהו ומיערב בהדי הדדי אמר
היינו זבת חלב ודבש

§ Rami bar Yehezkel happened to come to Benei Berak. He saw those goats that were grazing beneath a fig tree, and there was honey oozing from the figs and milk dripping from the goats, and the two liquids were mixing together. He said: This is the meaning of the verse "A land flowing with milk and honey" (Exodus 3:8).

ב מי הגדה של פסח מרום

הלילה הזה הוא לילה של נבואה לכל ישראל וכל אחד ואחד מישראל עולה
אז למדרגת צדיק וכל שבעת הרקיעים פתוחים לפניו, ניצוצות של רוח
הקודש ונבואה מתנוצצים אצלו והמדרגות הולכות ומפכות בלי הרף.
וכל היודע להכין עצמו לקראת הגדולה של הלילה, הוא פורח ממדריגה-
למדריגה. אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים
ואביא אתכם אליי (שמות י"ט ד').